

PlanteværnsNYT

Nr. 1 // 21. februar 2019

Nu vågner tripsen!

Mange af tripsene har forpuppet sig i jorden, da dagene gik på hæld og lyset mindskedes - men nu er de ved at være klar til at komme frem fra pupperne.

Hvis du ikke har betongulve, men har bar jord under bordene, så er det på høje tid at få sat *Hypoaspis miles* ud under bordene og langs med gangarealerne, så de kan æde pupperne og på den måde sænke infektionstrykket af trips. Sæt gerne 200-300 stk pr. m² ud og gerne flere, hvis du sidste år havde tripsproblemer. Ud over at spise tripspupper, så spiser *Hypoaspis miles* også sørgemyggelarver.

Husk også at få sat limplader op, så du kan holde øje med antallet og se, hvor og hvornår du skal sætte ind med tripsrov-mider og anden biologi mod tripsene.

INDHOLD:

Nu vågner tripsen!.....	1
Kontrol af småplanter	1
Udplantningsplanter - start monitorering af trips nu.	2
Læg en strategi for bekæmpelse af skadedyr	4
Vaskepladsbekendtgørelsen er ændret.....	4
Status på vækstreguleringsmidler. 5	
Warrant 70 WG på vej mod forbud. 5	
Plantepas	6
Sprøjteopdateringskursus	7

Kontrol af småplanter

I mange gartnerier er det lige nu højsæson for levering af stiklinger og småplanter til produktion af udplantningsplanter. Det er vigtigt at småplanterne kontrolleres regelmæssigt for skadedyr og sygdomme i perioden efter formering og levering. Man skal især være opmærksom på trips og virus som TSWV og INSV. Begge dele kommer ofte ind i gartnerierne sammen med plantemateriale købt ude fra.

Småplanterne skal visuelt kontrolleres for symptomer på sygdom og forekomst af trips. Planterne bør efterses for skader og symptomer 1-2 gange de første 4-6 uger efter levering/formering. Jo tidligere angreb opdages, jo hurtigere og lettere kan det komme under kontrol.

Symptomer på INSV/TSWV. Foto Anne Krogh Larsen, HortiAdvice.

Udplantningsplanter - start monitorering af trips nu.

Monitorering er en central del af en IPM-strategi og et meget vigtigt redskab, når det drejer sig om at holde den amerikanske blomstertrips under kontrol. Uden monitorering ved man ikke hvor mange trips, der er væksthuset eller hvordan populationen udvikler sig. Monitorering er nødvendig for at:

- Opdage angreb tidligt, og beslutte hvilken bekæmpelsesstrategi, der skal bruges
- Følge populationen af trips gennem sæsonen
- Vurdere balancen mellem trips og nyttedyr
- Se om bekæmpelsen virker/har virket.

Hvornår starter monitoreringen?

Nu er udplantningssæsonen i gang, og det er derfor nu monitoreringen starter. Så snart småplanterne ankommer til gartneriet, eller den nye kultur startes op, skal man starte monitoreringen. Første kontrol er en visuel kontrol af småplanterne, hvor der kigges efter trips. Så snart planterne er sat ud på bordene, sættes der fangplader op.

Fangplader

Man kan enten bruge gule eller blå fangplader til registrering af trips. Fangpladerne skal placeres maksimalt 10 cm over planterne. Der opsættes ca. 4 fangplader pr. 1000 m².

Fangpladerne kontrolleres hver uge eller en gang hver 14. dag. Fangsten på fangpladerne tælles og noteres ned. Den regelmæssige registrering af antal voksne på fangpladerne vil give et billede af, hvordan populationen udvikler sig, og hvilken bekæmpelsesstrategi, der er nødvendig. Hyppige inspektioner vil gøre det muligt at opdage angreb tidligere og dermed starte en bekæmpelsen inden, der er for mange trips i kulturen.

Gul og blå fangplade til registrering af skadedyr/trips placeret lige over planterne.

Foto: Anne Krogh Larsen, HortiAdvice.

Registrering på limplader 2016

Gartneri: _____

Hus nr. _Afdeling 3_ hus 1 _____

Limplade	Nr. 1	Nr. 2	Nr. 3	Nr. 4	Nr. 5	Nr. 6	Nr. 7	Nr. 8
Uge								
32								
33								
34	6	8	2	16	7	7	10	6
35	10	19	6	9	8	3	12	14
36	18	10					6	4
37	6	1					0	1
38								
39								
40								
41								

Et eksempel på skema til registrering af skadedyr, - blandt andet trips.

Visuel kontrol

Visuel kontrol, hvor der kigges efter voksne trips og tripsnymfer på planterne, er et nødvendigt supplement til registrering på fangpladerne. Den visuelle kontrol vil give et præcist billede af antallet af voksne og nymfer på planterne, samt også give mulighed for at vurdere mængden af nyttedyr på planterne.

Ved den visuelle kontrol går man langsomt gennem væksthuse og kigge efter tegn på angreb. Planter, der har symptomer på angreb, undersøges nærmere. Til dette bruges en lup, der forstørre 10 gange. Når man går gennem væksthuse bør man gå i et sik-sak- mønster ned gennem huset, hvor man går ind i hver 3. - 4. gang.

Visuel kontrol for trips
Undersøg undersiden af bladene
Undersøg oversiden af bladene for striber, hvide pletter og ar.
Undersøg top-skud for skader og deform vækst
Bank eller ryst blomster over et stykke hvidt papir eller kig i blomsten efter noget, der bevæger sig rundt.
Hvide eller brune prikker, pletter eller striber i blomsten
Mørke pletter på knopper eller ny åbnede blomster
Vær opmærksom ved følgende:
Små sorte pletter på oversiden af bladene
Gule pletter på de yngste blade
Knopfald eller manglende blomsterudvikling

Symptomer på angreb af trips ses her:

Læg en strategi for bekæmpelse af skadedyr

For forårets produktion er det nu på tide at få lagt en strategi for bekæmpelse af skadedyr som f.eks. trips, spind og hvide fluer. I strategien skal man tænke på følgende:

- Hvis man ønsker at bruge biologisk bekæmpelse skal man have styr på sideeffekterne af de kemiske plantebeskyttelsesmidler, man eventuelt kan blive nødsaget til at bruge under produktionen.
- Ved en biologisk bekæmpelsesstrategi skal udsætningen af nyttedyr starte med det samme, og man skal ikke vente på et angreb af skadedyr. Udsætningen skal fortsætte ugentligt eller hver 14. dag.
- Massefangst på limplader eller rollertraps er en vigtig del af bekæmpelse af både hvide fluer og trips ved såvel biologisk bekæmpelse som kemisk bekæmpelse. Ved at fange de voksne individer bremses skadedyrets opformering, og det bliver lettere at holde skadedyrspopulationen under kontrol.

Blå fangplader med lim til massefangst af trips. Der er lim på begge sider.

Vaskepladsbekendtgørelsen er ændret

Vaskepladsbekendtgørelsen er ændret – det betyder ændringer når sprøjten skal fyldes

Den 1. januar blev vaskepladsbekendtgørelsen revideret. Væksthussprøjter må kun fyldes og rengøres på tæt belægning, hvor der ikke kan ske afløb til kloak, nedsivning i jorden eller afstrømning til et ubefæstet areal. Vaskevand skal opsamles i en tank eller ledes til returkarret.

I praksis betyder det, at man skal indrette et særligt areal i væksthuset, eller lave en mobil løsning, hvor sprøjter kan blive påfyldt med plantebeskyttelsesmidler og vasket. Opblanding af stamopløsninger og påfyldning i dunke til Dosatroner skal også ske på et tilsvarende sikkert areal. Der er afstandskrav til vandforsyninger, overfladevand og §3-områder, som skal overholdes, der hvor sprøjten fyldes og vaskes.

Der er en overgangsperiode på kun ½ år fra første januar 2019. Overgangsperioden er givet for at finde de rette løsninger på etablering af et sikret areal til påfyldning og vask af væksthussprøjter. Det enkelte gartneri/væksthus har mulighed for at søge dispensation i konkrete tilfælde, en dispensation vil bero på en vurdering fra sag til sag.

Vejledningen til bekendtgørelsen er desværre stadig ikke færdig. Denne vil give eksempler på løsninger på bekendtgørelsen krav. Der vil være mange mulige løsninger, derfor er vejledningen ventet. Indtil da, er du velkommen til at kontakte Niels Enggaard Klausen på 2917 0496, hvis der er spørgsmål, eller for at drøfte ideer til hvordan et sikret areal kan etableres.

<<< Her ses en mobil løsning. Sprøjten er spændt fast oven på et kar. Det hele kan flyttes rundt i gartneriet på en palleløfter. Karret kan rumme tankens indhold, og der er monteret en dykpumpe, som kan pumpe eventuelt spild over i en opsamlingskubbe. Sprøjten er desuden monteret med vandur og kontraventil.

Status på vækstreguleringsmidler

Følgende vækstregulering er tilladt at bruge i prydplanter i væksthuse:

Handelsnavn	Aktivstof	Godkendelse	Bemærkning
Alar 85 SG	Daminozid	Vækstregulering af potteplanter og udplantningsplanter i væksthuse	Under revurdering fra 1. november 2019
Bonzi	Paclobutrazol	Vækstregulering af pottedplanter i væksthuse. Må kun anvendes til automatisk udvanding eller sprøjtning.	Godkendt til 31. maj 2021.
Caryx	Metconazol Mepiquat-chlorid	Mindre anvendelse til vækstregulering af prydplanter i væksthuse og på friland	Under revurdering fra 1. maj 2019
Cerone	Ethephon	Mindre anvendelse til vækstregulering af prydplanter i væksthuse og på friland	Under revurdering fra 1. august 2019
Dazide Enhance	Daminozid	Vækstregulering af potteplanter og udplantningsplanter i væksthuse	Under revurdering fra 1. november 2019
Kompakt 5C	Cholin-chlorid Chlormequat-chlorid	Vækstregulering i prydplanter i væksthuse.	Godkendt til 30. november 2021
Medax Top	Mepiquat-chlorid Prohexadion-calcium	Mindre anvendelse til vækstregulering af prydplanter i væksthuse og på friland	Under revurdering fra 29. februar 2020
Pirouette	Paclobutrazol	Vækstregulering i prydplanter i væksthuse.	Godkendt til 31. maj 2021.
Terpal	Ethephon Mepiquat-chlorid	Mindre anvendelse til vækstregulering af prydplanter i væksthuse	Under revurdering fra 1. marts 2019

Mange af vækstreguleringsmidler er under revurdering eller på vej mod revurdering. I revurderingsperioden er det fortsat tilladt at anvende midlet. Hvis midlet forbydes efter revurdering vil der normalt blive givet 18 måneder, hvor lagre kan bruges op. Herefter vil forbud mod anvendelse og opbevaring træde i kraft.

Ud fra de oplysninger der er tilgængelige lige nu, forventes det umiddelbart, at alle vækstreguleringsmidler under revurdering vil få fornyet godkendelsen.

Midlernes aktuelle status kan følges på middeldatabasen www.middeldatabasen.dk

Warrant 70 WG på vej mod forbud

Warrant 70 WG (11-41) med aktivstoffet imidacloprid er blevet afmeldt af firmaet, og der er opbevarings- og anvendelsesforbud pr. 8. juli 2020.

Produktet, der er godkendt til brug i væksthuse, har en regelret godkendelse i prydplanter, tomat, agurk og peberfrugt samt en godkendelse til mindre anvendelse i salat, blomkål og kinakål til senere udplantning.

Plantepas

Det nye plantepas træder i kraft 14. december, 2019 med nyt layout, fast opbygning, færre oplysninger og med EU-logo. Det er målet at gøre alle EU's plantepas mere entydige og letgenkendelige.

Efter 14. december, 2019 må du ikke længere udstede plantepas med gammelt layout. En overgangsperiode på 4 år giver dog mulighed for, at partier, der allerede er i handelen med det gamle plantepas, kan omsættes frem til 14. december, 2023.

Med den nye plantesundhedsforordning, som træder i kraft 14. december, 2019, øges fokus på at forebygge og bekæmpe spredning af skadegørere.

Som udgangspunkt skal alle planter til plantning inklusive færdigvarer, men bortset fra frø, generelt følges af et plantepas, der de flyttes mellem virksomheder til erhvervsmæssig anvendelse, inklusive videresalg.

Plantepasset skal anbringes på handelsenheden, inden flytningen indenfor EU's område. Hvis planterne eller planteproduktionen flyttes i pakker, bundter eller beholdere, er det på pakkerne, bundterne eller beholderne, at plantepasset skal anbringes. Plantepasset skal udfyldes umiddelbart inden flytning.

På hjemmesiden www.lbst.dk vil der blive offentliggjort vejledning omkring plantepas, layout og krav, så snart disse foreligger i den endelig udgave. Du kan abonnere på nyheder, så du modtager en mail, når vejledningen er på plads.

Hvis du ikke allerede har registreret dig til at modtage nyheder om plantesundhed, så er det en god ide at gøre dette.

Anne Krogh Larsen

Tlf: 87 40 54 76 / Mobil: 21 63 12 61

akl@hortiadvic.dk

Inge Ulsted Sørensen

Tlf: 87 40 53 89 / Mobil: 30 50 77 69

ius@hortiadvic.dk

Sprøjteopdateringskursus

Væksthuse og planteskoler 2019

HortiAdvice tilbyder et målrettet sprøjteopfølgningskursus for væksthushavere og planteskoler

Program:

- Kl. 8.30: Velkomst
- Kl. 8.40: Nye bekæmpelsesmidler, virkemåde, effekt på skadegørere, resistensforebyggelse m.m.
Anne Krogh Larsen & Julie Schou Christiansen, HortiAdvice
- Kl. 9.45: Pause med kaffe og rundstykker
- Kl. 10.00: Sprøjteteknik: Nyeste viden og erfaringer omkring optimering af sprøjteteknikken. Ny teknologi,
Niels Enggaard Klausen, HortiAdvice
- Kl. 11.00: Biologisk bekæmpelse, integreret plantebeskyttelse (IPM)
Anne Krogh Larsen, HortiAdvice
- Kl. 12.00: Frokost
- Kl. 12.45: Påfyldning, udstyr/rengøring af sprøjte, ny bekendtgørelse, syn af sprøjter,
Niels Enggaard Klausen, HortiAdvice
- Kl. 13.30: Lovgivning: Godkendelsesordningen, DK-strategi, afgifter, positivliste, autorisation, kontrolbesøg m.m.
Michael Nielsen, HortiAdvice
- Kl. 14.45: Kaffepause
- Kl. 15.00: Aktuelle skadegørere
Anne Krogh Larsen & Julie Schou Christiansen, HortiAdvice
- Kl. 15.45: Evaluering

TID & STED

Tirsdag den 5. marts 2019
kl. 8.30 - 16.00
HortiAdvice
Hvidkærvej 29
5250 Odense SV

PRIS:

1.180,- kr. pr. person
Deltagergebyr er inklusiv materialer og forplejning. Dertil kommer betaling på 118,-kr. til AMU. Da kurset afholdes som AMU-kursus, så har du mulighed for at søge VEU-godtgørelse.

Tilmeldingsfrist den 27. februar 2019.

Tilmelding skal ske på:
www.efteruddannelse.dk
Kursusnummer:
HA10/1-19